Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома,
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккехьарча Советан Министрий Советан орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 16 сентябрь, 1973 шу. ● № 142 (5373). Мах 2 пен.

ГОРОДА-ТУРПАЛА НОВОРОССИЙСКА КЪАХЬЕГАМХОШКЕН НОВОРОССИЙСК БАХЬАН ДОЛАШ ЛАЬТТАЧА ТIЕМ ТIА ДАКЪА ЛАЬЦАРАШКЕН

Деза новкъостий!

Тахан сийлахьа города Новороссийска историн чухь эггара белгалгIа долчча деноех цlя да.

Шуна цхьана дог тIара дика хеташ доккхаш деши ва со Новороссийска «Город-турпал» яха езен сийлахьи цIи яларца, Ленина ордени «Дошо седкъа» яха медали къожаяра дувзадена.

Цу белгалга исторически, экгана хьахьехкад, советски халкъ, парти, правительство раьза а баркал олаш а хилар, лаккха мах баьб цкой вахар ца а кходе, города кохье, советски кхувбехьен жемчужине — Кlынбаседа Кавказе года кIанкъ тIамо.

Цуьнан денал, турпалал мел гойтаршта тIем тIа карагIдийнчча деналеча гIулакхий.

Цlенъча дег тIара, тIоаггIа дахьлара душ аз шун, деза новороссийнаш тIем тIа лаьтта доттагIийн, Дахьен деза совгIат!

Дог тийша ва со, цу башха дикача города резолюционни, тIема, къахьегама традицеш оьш Iаxо а еза лелаергIойлгаxи ебаергIолгаxи!

Хоастам хилба Города-турпала Новороссийскаx!

Шаккха а сийле ма йойла вай сийлахь-йоккхача Дахьен пархIатон кортамукъаьлен турпалехь жемчужине — Кlынбаседа Кавказе года кIанкъ тIамо, къахьегама традицеш оьш Iаxо а еза лелаергIойлгаxи ебаергIолгаxи!

Хоастам хилба Города-турпала Новороссийскаx!

Шаккха а сийле ма йойла вай сийлахь-йоккхача Дахьен пархIатон кортамукъаьлен турпалехь жемчужине — Кlынбаседа Кавказе года кIанкъ тIамо.

Ц. БРЕЖНЕВ.

Крым, 1973 ш. 15 сентябрь.

Уьк шера план хьалха кхоачашъера шерра социалистически яхь йоаржаньй Лемешко Николай Кондратьевич керте латтача Грозненски ашыкабетона конструкцеш завода болхлошна. Цу яхье къаьстта дика къа а дьегаш ший новкъосташтта хьокхам телаш-ва йиъзаргIа разряда формовщик Бачаев Салаудин. Цо хIанзлехьа- кхоачашъшй итт бетта задани.

СУРТА ТIА: формовщик С. Бачаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

ГОРОДА-ТУРПАЛА КЕРЧА ТIЕМАХОШКА, КЪАХЬЕГАМХОШКА, КЕРЧЕНСКИ АХГIАЙРЕН ТIА ЛАЬТТАЧА ТУРПАЛЧА ТIЕМ ТIА ДАКЪА ЛАЬЦАРАШКА

Дела новкъостий!

Города Керча «Город-турпал» яха езен сийлахьа цIи яларах. Ленина орденаш «Дошо седкъа» яха медали къожаяра дог тIара дахьлара душ аз шо.

Фашистски гIаьрахошца тIаьхьа-ча хьоесаме оаш хьахьекхача турпалехь майралла бе боагIгIаш бола мах баьб. Цу совгIатаца Дахьен, парте, правительства, дерригача советски халкъь баркъа вынад гурвалла тIемаxошта, Крымски ахгIайрен тIа, лаьттача тIем тIа юкъарча совгIат пархIатонца къаьлгIальнаца денделеш гIулакха. Городерча берригача къаьхьегамхошта, Iалашмат чIоагIа сатохаш денал долаш кIанкъ нараша, вай сийлахь-йоккхача котапон дукъа шоай дерриг ницаш цIаденна яьлар.

Шо унахIена, яраз долаш, вай социалистически Дай-мехка яраза къаьхьегача оаш толамаш довхаш дахар дохо хоша бозиш аз шоолла, деза новкъостий!

Хоастам хилба Города-турпала Керча!

Шаккха а сийле ма йойла вай сийлахь-йоккхача Дахьен пархIатон кортамукъаьлен турпалехь жемчужине — Кlынбаседа Кавказе года кIанкъ тIамо, къахьегама традицеш оьш Iаxо а еза лелаергIойлгаxи ебаергIолгаxи

БЕХКТОКХАМ АЙБЕННАЧА ХЬАЛАШКА

Грозненски городской партийни организаци ДIахьоди я отчеташ хоржамаш. ДIаязъяча хана де вIаштIехьалъяпараш а, оргIанара декхараш а дувш партгруппаша, пехоин а юхъьавшарча а организацеш, XXIV сьезд хиннача тIехьаIотIа этгара хьалха отчеташ ерсьи парте Уставах шинхкъа тера хоржаш йолча партийни комитеташа а. Иштта ухх цIера декабрг хуггьа районни партконференцеш, хIаьта 1974-ча шера январь беттa вIашагIтохаларца я Грозненски городской партконференцеш.

Этгара хьалха белгалдаккха деарIа вай мехка а доазол арахьа а XXIV сьезда курс, сьездо белгалъяккха боахам дегIабоалабара, халкъа пахар а,"культура а лаккъара программа толамца кхоачашъена хьалашка хIанзара отчеташ хоржамаш дIахьоьи хилар. Сьезда сопаман лерде долаш да хIара коллективо кхоачашдеш дола декхарах. Цундухьа отчетно-хоржамаш собранешка, конференцешка дувшарадерех керттера да балха планаш а тIаийца декхараш а вIашта кхоачашдеу хьоастадеIа.

Отчетно - хоржамаш кампанеи хьалхара пIалъе чакхвалнаш — собранеи хиннаш городерча 26 эзар коммунист вIашагIхеташ йолча 730 партийни группашка. Цу партийна лоькъарча дальъе хиннача собранеша хьагоI коммунистий хьинар пIахо лаккалар, дуккагIойлча партийни группашка собранеи лаккача пIелйин а боарамаш организаценошна а боарамаш чакхъьашна хилар. Собранешка дакъа лоашаш хилар 87—95 процент коммунисташ, хIаьта цаерз ахаш гергга къамьалыш деш а хилар.

Масала, «Старогрозненфть» цIкъолагIча инженерно - технологически служба партгруппашка отчетно-хоржамаш собранешка дакъа лоашаш хилар учете латтарех берригаш хIаьта бац аьнна коммунисташ. Хьаьта пу РИТС-а цоллагIча звене 26-нех 25 коммунист хилар собране, йалхе кхаьркъаьнг а йлр.

Цу собранех духкагIа ала доагIа. Нов. Шаумяна кулгалдеча цоллагIча звеной партийни группа вIашIехьалъяннад отчетни хьа пIелгалгIа пятилетка кхоалагIча шерара декхарца хьал ахь кхоачашдара коллектив оарцагIойлъакхар лоарIаене бац бе. ХIара берта планаш а, тIаийца социалистически декхараш а тIехьхоачашну звенос. Хьалхара ах шера уклаза планал соагIа дьяккхал ша эзар тонн соагIа мехдаьтта, дукхха пайда душ йолча IV рационализаторски предложени еинай.

Дика вIашIехьбаьккхбе звенос мехкалъяттахой коммунисташ хьисапе ихетабара болх. Звенона 53 коммунисташ хьалхара ударник ва, царех ахаш коммунисташ а болаш. Белгалдаккха доагIа цу партийни группе пхъашгергга дIамел иккхар коммунисташ хьалхара ударник хилар. Хьалхарера яьккхай шоллагIча зврнос коммунисташ хьалхара колхозни яха цIи.

Партгруппа нов. Шаумяна шай доклада тIа белгалдаккхар отчетни хана балха а, партийни пахара а тIулакхлаш дувцаш 14 собранеи хиннилга. Чурча торонех пайда ницта, кхомбогга, коммунистий балха а, партийни а дехкарашца кхоачандара бекхтокхам лаккбелга, партийно - политически дешара хьакъехьа, "парте Устав кхоачашдарех йолча коммунистий отчеташ, ницта кхидора дешаш да партгруппа собранешка дийцарш. Дика лархIа доагIаш а группера берригга коммунисташ хьалха партийни декхараш долаш, уж кхоачашдеш, политически дешарца шоай сакхетам лаккбеш хилар.

Партийни пахара демократа а нормаш а йихза кхоалагIчилера хьагойтар группе хиннача собране кхоачамбоацараш гучадоаккаш критика яь хиларо. Масала, операторо нов. Кучеикос белгалдаьккхбе шеношера дуккха боллюл шоллагIа говзалаш карареждеш ца хилар, болх тоабара яз гIулакх IатIьяьга. ХIанз аьлча смеиника тоьаш электромонтераш. ШоллагIа говзалаш Iомаела вIашIехьдаккха, ца гIулакха шоашкара хьокъам бала деIкхар да парте барий, — аьлар коммунисто.

Къамьял дайча коммуниста нов. Фесенков критика йар звеной куглахошта а, службашта а телефон во болх беш, балха хьоьзам беш хилараех. Хьаьта из кхоачамбоацараш а, служба а, дIадаккхара да дезар белгал а дир но. Цул совгIа цо белгалдаьккхар партгруппа собранешка муглаерча коммунистий отчеташ уггтаьа па ген, коллективе кулгалдеча боллюл яраш а уттае езилга.

Ишшта дика партийни болх лелабеш йолча партийни группаш дукхха а я. Царех я «Электроприбор» завода пхеагIча цехера партгруппа. Уьхьаза барIIнех ворхI коммунист вар отчетно-хоржамаш собране дакъа лоашаш, хIаьта яхне къамьялаш а дир. Партгруппера м. Голодобова бIа дика болх болгга а беш къамьялаш дарраша дийнар кIонача болхлоашара болх ледара хиларах а из тоабе безарах а. Коммуниста и. Стебунова болх беш голдахьккхар таханаи кагиркошдара болх тесса бинтача тIехьагIа цунах коллектина докхха зе дала тарлун хилар. Цулухьа цо дIадийзар собране соцам — тIа тергга- рача хана кагиркой кхетабара а Iомабара а болх тоабара де дезар дIаэздела.

ХIанзарча отчетно - хоржамаш собранеи белгало а доарIаIмера политически кампани — партийни документаш хувтача хана уж еш хилар а. Цудухьа отчетни доладдина а коммунистий кхьалъяшка а бокъа моттиг дIалоад пу хьакъехьа партийни организацеша беча балхо. Партийни документаш хувтача хана баь партийно - политически а, организационни а болх къастта дика гойташ чакхъяьлар собранеш В. И. Ленина цIерагIера Грозненски международна чакхдаттара завода-партгруппа 50 партгруппе. Партийни документаш хувца кийчаьи а уж хувтача хана а партгруппай собранешка 200 совгIа коммунисто Устава декхарни кхоачандарера хьакъехьа отчеташ ыьй.

Партгруппаша цахаддаьт йоаккхо ю толашагIа болча болхлой а, Ленински комсомоло кхебаьрий а чотах парте нуггIараш цIерлара. Уьх тIехьхарча ишъяь шераи ах шераи завода партгруппаша могзадарх КПСС членей кандидаталлз хьажийна 40 совгIа сар, царна юкъе 16 комсомолец а 29 болхло а волаш.

СССР-а 50 шу дизара хетавьча КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева докхаза тIа а КПСС Нохч-ГIалгIай обкома Х пленуме а белгалдаьча бесса тIоаргIа терко ю предприяте партгруппаша къальегамашсотта интернационални кхетам балара. Из болх къастта дика бу партгруппог оператор Социалистически Къальегама Турпалхо нов. Ведерников а начальник коммунист нов. Ахмадов а болча цхьоалагIча цехерча 5-6 установка коллективе. Цхьа деза саина бартIайл а цхьоагIо болча а интернационалын коллектив а уьхьаза болх бер, 9 эрсеи 5 нохчои чувоагIаш. ХIара беттa балха планаши тIаийца социалистически декхараши толамца кхоачашду установка коллективо.

Алияза дардгаш партийни лохьъярча дакъе — партгруппашка собранеи ева кхоачамбоацараш а кIанза хилар. Маселиаза дика кIайчьыяьца докладаш, цхьайолча моттигашка отчеташ тIа аьяха цхьа балха гIулакхаш мара ца дуккаш, коммунисташ эзаагардош лоарIаьм лакабар, политаш шерашдешар, общественни болх ништа кхьйола партийни вахара оагIоаьи тесса цIан моттигаш хиннай. Коммунисташ кIезига вIашагIкхетарца собранеи тIехьалоахаш а пийденнад. Цу тайпара кхоачамбоацараш хиннад «Грозиефтехимзаводы» объединене ОРС-а, ТЭЦ-2, вIашагIнера Грозненски ТЭЦ, Октябрьски района цхьацIаьрча предприятейн учреждеиейн партийни организацеша.

Ерриге юхъьанцарча партортегизашей, партге райкомий дехкар да партгруппашка чакхъяьннача собранеи итогаш е, пийденнача кхоачамбоацарий бахьанаш тахка, цIакло шозконой кхоанцарча а партогранизацешка отчеташи хоржамаши деча хана кхоачамбоацараш дургдоаца хьал вIашIехьдаккха.

В. ЛАВРИНЕНКО,
КПСС Грозненски горкома орготдела заведующе заместитель.

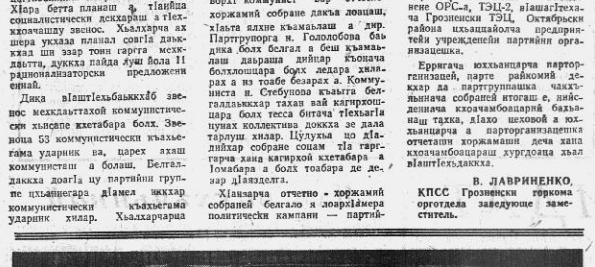

ЛЕНИНГРАД. Диткъа техически моашоп архенеча Тельмана цIерагIча комбината коллективо мехка хьалхарчарца бувзам тессар хIаман тегача предприятешца. Цу гIулакхо торо ду шиейникий а дикача хозача лапашца дола бахача наьха а хьаштаи диззагIа кхоачандеш. Уьх тIехьхарча шерашка шозза дуккагIа хиннай предприяте арахеца тIехьачухан тIрапаши буклировани эпаши, уж потребителаца чIоагIа хоаттагI да.

Ассортимент шерье а продукци дикагIа хилийта а новкъостал ду предприяте оттаеш латтача кердача техникан прогрессивни технологеи.

СУРТА ТIА: эпаш ду производство—лакхача культура производство. Царех цхьан станока тIа болх беш я комбината дикагIойла производственница, парте член Людмила Корешова. «Цхе ден заздени — дъь дийнаь» яхача девизагIа йолча яхьа юкъе а яха, цо арахеи тIехдика продукци.

Ю. БЕЛИНСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

НОВАТОРИЙ БАЛХАХ ДАЬННА БЕРКАТ

30 млн. сом — иззал аха кхолъаь пятилетка йолаелча дена Нохч-ГIалгIайчен новаторашна енача предложеиеех. Из дикка дуккагIа хул пятилетка 3 шера декхарашна белгалдьчул. Производства технологически процесаш эргальа тоаеча докхха технически хьинар гойташ къаьхьйгад Грозненски химически комбината. Г. Ахриева цIерагIча Назранерча «Электроинструмент» завода. А. Шерипоеиеч И. Анисимоеи цIерагIча механикъта чаяхоазача заводий, Горичеводски УГР-а коллективаша. Духхьал «Грозиефтехимзаводы» объединене предприятеша балха юкъеъвихьай бIаьш малхала предложеиеин изобретеиеин. Пох хьахинна экономически эффект 7 млн. сом совгIа я.

НйслагIа пятилетка' йолаелча дена предприятей балха юкъеълъяь 30 эзар кердадарн 200 изобретеиин.

Электрически йIовзалеи энергии кхоярап цох кхетамца пайда эдарап дикагIа рационализаторски предложеии ялара йолча 7-ча республикаиски конкурсе пятилетка шерашка 52 ми. сом ахча кходе лаьрхIад новаторашна.

Р. АЛИМОВ.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI. 18 сентябрь, 1973 шу.

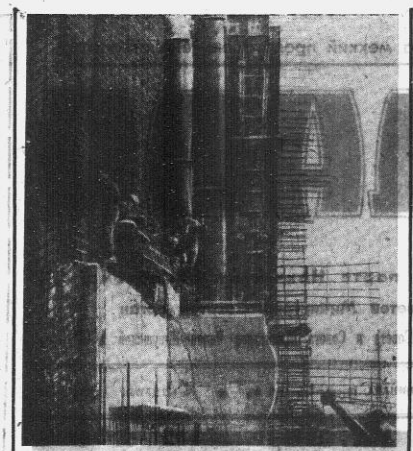

Курски область. Курски атомни электростанци хьалъеаеи ректорат хьалагIа болата пятзалаи вIашагIйохка болабеннаб. Из сий дола декхар тIадиллад «Центроэнергомонтаж» треста Бернашвили Тенгиза кулгалдача монтажни бригада. Сборка еча эстакаде хьоелар «Атомэз бIухе хуларчух болхло хIинча толаш яха пIе транспортерни кийчаь. Кхоачаьъ ше тонн йола металлически конструкци.

СУРТА ТIА: атомни реактора зала бетонни кирпичех монтаж.

О. ОСИПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛИПЕЦК: МЕТАЛЛУРГИЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ШКОЛА

Мехка дахкерчеи - юкъера специальни лецшара заведеиешка цу иеин 135 мехкара 35 эзар студент да дешаш: Цул совгIа, дIара шеиера кхиче мехкашкара - 16 эзар сар СССР-е стажировке производственни практикагIа чакхвоалаш, квалификаци лакхъеш кул.

Кхиче мехкара специалисташ кийчбара йолча цемерех цаI я Липецк. Укхаза Курски магнитни аномале Iалашмате дукха заназаи йолча болх беш я Новолипецки металлургически завод. Дукхача мехкашкара металлургаш хила безам болгар Липецк Iана хорж аьина хьаттача, предприяте инженера, школа кулгалхочо Александр Райкова жоп делар:

— Тха завод мехка металлургически предприятетша юкъе кертерчарех цаI я. Массеех бутт хьалха болх бе болаеиий Европе юккхерчу заводашца. Цул совгIа керда доменни пийшк. Шера 2,2 миллион тонн чоп тергда цо. Хьалъеи латт мехка эггара йоккхагIа йола цера бархI миллион болат аракеидгдоаца кислородноконвертерни цех. Кастта хьалъе йоллалургIойлаш и пхи эзар кубометр чудошаш йола цхььяьнга а йокха хоша. Декорди доашъяа Металлургий йоккхагIа йола центр хилара сийна Липецка тIатох хьалха опыт лелаю халхьий кхъара школа хилча йоаг.

Николай ГАМОВ,
АПН корреспондент.

ЗАНЯТЕШ ДIАЙОЛАЕННАЙ

Уьх деттара шера КПСС Грозненски горкома марксизма-ленинизма университете шоай идейно-теоретически боарам лакхбеш хургга цхьа эзарн ах эзарн совгIа сар.

— ДIадахача шера санна, — йоаг университети ректора, исторически IаIмай кандидата А. В. Чешеиков, — политически лецшара керттерча теркаме хургга парте XXIV сьезден цуа тIехьагIорча КПСС ЦК пленумийн лоарIаеиера, проблемаш.

Университете болх беш я финландин «Красный молот» заводе хьайIIалай экономически отдел деиери; Шалиеки районе — партийно - боахама отделеии; Урус-Мартане — атеистически отделеи. Хьаьта университета кхаь факультете — исторически - бахламa, пропагандистски — вIашагI а елла болх беш и 12 отделеии.

— Къаьстта теркам тIабагIитаб оаха уьх шера, — дувц А. В. Чешеиков, — КПСС Нохч-ГIалгIай обкома иттIагIча пленума решеиена дIа мадеххара наха интернационални а атеистически а кхетам бала ховрглоа лекторашн, пропагандисташ, политинформаторашн кийчбара. Цу гIулакха лаьрхIа университетера пропагандистски факультете вIашагIеллай керда отделеии: «Социалистически интернационализмах бола марксистско-ленинскн хьегамаи рай замеи». Цига деташ дургда партийни комсомольскин активацара 120 сар.

Р. МАЛЕВ.

ДIаяхача заман воча тIулакхашта духьала

БУСАЛБА ДЫН ЛАМАЛИЙ МАIАНАХ

Бусалба дын Iамалашн цIеиеи (моллаг йолар, мархьа, ахьабар, дийнахь ихезаш Iамаз дар, тIурбе дош хIоттаран) тIрадиеиеиа тIехьинна, шерашца лездаеи цола хIаман санна дархIа йиш йолаш дац. Цар маIан кIоарга да, иниз бола герз да уж иелама реакционни идеологи йоаржаларш. ЦоагIъяраи. Бусалба дын Iамалашн цIеиеи дIаихьа а са ай на долийтаи лелабу дыш а, уггIараи, цIаьста а, дег чурга алийташ царна дуиеи тIа цар йоаккхаш йола да «къемаг да Iаландар» кийчо ей хилл еза аьина хеташ йола уйла. Хьаьта цу кийчоно, иелама догматизма хьежжа, дIадех «дала дыхьа раьза вуггеи дыно» аьар дина кхоачаидеи». Хьаьта эггара керттердар сенах лаьт аьча, ма лаьтт, лакхе йийнача Iамалашн цIеиеи. хIаьта ишшта тайп-тайпарча кхыча пиггалашца а дIа лелаберий (моллаш цIеиеи) йIа. Уж Iамалаи дIаяхача а тIеррагIа, дын хаьрг уйлаеи гIулакхаш Iкалларгга дала аьтгур бац. Бу кхайкабераш дын гIулакха пайда эна гIерг иихьетеел ды чиллаера тешдар, ешар, ерриге, иихьаеиа кхоачандеш новш бусалба дах берригаи а ца хилараш иихьаеиа йолча процессех а. Цу хана иелама хьекан мийса бе, хьала кхаьрмеи кхьхотамеи ва, аьлар дувц цар. Кхиметтел иелама цхьаболча иелама денеехи. Цу ихьан хаина кIаман обычеи а традицеи а уж я, йоаг цар. Цар а царна ихьала дыиех «ма ламаи цIеиеи» е «бусалба ламаи цIеиеи» да а аалан «иочтий цIеиеи», «гIалгIай цIеиеи» е «вайнаха цIеиеи» оал царех. Из бахьан делаш иIалгIолла кIаман уйлаеи хоттадеу дын иIалеи, обидаеи, рагулаеи. Моллаш пайда оаларгга иихьаеиа кхаьрмеи цу из я.

Цу цхьан хаина, ды кхайкаберашца, шоай гIулакхаш шерагIа долраждар дувца. иелаиоаьъехаш йоаца, кхиметтел бусалба дын идеологеиа дувцаи йола культаи а хьаллоаттаи. Из да седкъа жайна, хьаьта зеррта вийбеин да, зерттаеи керттер чохха хьар, кхыдараи. Къорга тIа яхар дац уиказа моллаитта керттердар, дынах тешараш шоай вIашеиа кIаиаца да боалийтага да.

Вай культе хиина хувцаиан белгалдоахаи, советски иихьа бIаьс иихье тIа-тIа пиггала иихьа-йолаеи латтача дердача советски обрядашгача ды кхайкаберай гIулакхех ала деза. Указа а чIоагIа хIилла лелаеи моллаша. Советски IаьIдап дыиечча хьалхарча шерашка сийрда меи долча хIамаина дорха духьале дора цар. IцIакхьалца иноан лелаеи кхьыгархIотна хьал па лаьчуча тIехьагIа, шоай тактика цIаьхьа хийнар. Цар хIаиз духхха керда обридан иIаметтеа кхоабад а ю. Дынах тешараша ду хиина дувц цар, дикача хIаманта духьала бац иелам, дика меи дар кхоабад да иелаио ийхаи.

Лакхе дийцараьъ хьахьокъ-ды кхайкаберан социализма хьалапка тарбала хIиизарча вахара кердача хьалашка шоай гIулакхаш долхадо гIертан хилар. Ды керда а боахам, шоай вахар дIаьъде, масех хаиина ды ишаи хиаз» дIаIьокха гIерг уж. Цу керригача хIамана тешал ду бахача наха атеистически кхетам балара беш болх халдаиза эргабоахап тобаиза барг ца хилара.

С. УМАРОВ,
исторически Iилмай кандидат.

ГIУЛАКХАШ ТОАЛУШ ДОАГIА

Вай республике а ишшта лоалахарча республикаица а мукъаи IIIа-йоха кхуссаи хIара шера дукхха балхаш чакхдоаг. И. А. Сапронов керте латтача Грозненски автотранспортни предприяте колоктово. Цхьаьхха бутт дIабахийтаи цо паччахьалкхен планаи тIаийца социалистически декхараш тIехьхоачаш да деш. Дlабахача бархI бетта халкъа боахама муъа дIа-юха бильаб 13765 эзар тонн халкъа болхзаиа муъ. Масса тоннаи километраш яра пдан а 100,8 процент хIоачашдеш предприяте болхлоца. Централизованни хьисаеи докторн смазочни материалаиги дIа-ъа яхара бархI бетта залаи а тIехьхоачашъеш пар.

Уж кхъьсгагIа толамаш лоахача къастта дика къа а хьегаи социалистически яхье хьалха латт Ваи Виктор Васильевич керте латтача цхьолагIча колонна колоктив, Яикиенко Николай Захарович, Файл Павел Харитоновнч, Набойченко Николая кулгалду бригадаш, водителаш Угручеи Сайт-Iали, Мамалаев Анатолий, Щербаков Иван, Глущенко Николай, Макаренко Виктор, кхы дуккха бараш а. Цар хIара сменагIа нормаш 110—120 процент кхоачашъеш.

Автотранспортни предприяте коллективо бишка дика толамаш лаьцна кхоа хьалха хIара шера балхаш чакхдоаг. И. А. Сапронов керте латтача Грозненски автотранспортни предприяте колоктово. Цхьаьхха бутт дIабахийтаи цо паччахьалкхен планаи тIаийца социалистически декхараш тIехьхоачаш да деш. Дlабахача бархI бетта халкъа боахама муъа дIа-юха бильаб 13765 эзар тонн халкъа болхзаиа муъ. Масса тоннаи километраш яра пдан а 100,8 процент хIоачашдеш предприяте болхлоца. Централизованни хьисаеи докторн смазочни материалаиги дIа-ъа яхара

НИЗАГIА БОЛБЬ ЯХЬА СИЙГ

Дешъийга хIама дац гулбенна бигIар механизаторан. Кхонача поверна бегIан беш кхъ-кхъе дош кхоссар цар. Уж берригаш эпабеш кхоно юкъе буху чубаха ваьIIа Фаргиев Эдалгира хинаненаре.

Новкъосттий дIабахачуьл тIехьIагIа «вахача а та вахача а фу дар-хьоI» аьIна санна безам боагIан тIара тIа а хаьна кхай тIа вахар из.

ДухтIа ца вахача Iелургвоацан дар гIулакх. Деррига бахьан фу дар аьIна, хIама дIа из Iохкна хаина цар учетчика Галаев Махьмада цунга дIадеина кхьаьт хинна.

«Кхи-марса балхан ваьIIатIех а ца доаьашу «Ингушский» совхозе хала хьувза деноша дар уж. Ка бола ялат чуийна мукъадьыначу кхаи тIа хьажжаш дIаоьрга аьIна оттаьч планаш йохаш даттар. Кхьашта меда делар саIам делга, хIама аьIна духхагIа йола ишт бола тракторан йоI, ца вIашкатохача бахаш деш яр, кIиьта лаьттан оIхаш йоахкеча агрегаташ къахьегама оьсарле а дукха лахха яцар.

Шоай иш болашгIа йола рычIаг — материалан стимул оарцигIаяккха лаьрхIар совхоза партийн, профсоюзан организацеша. Оахам деча хIара тIех ди массара дала атогаш а деш, хьалхе нъаккхарга 20 сом ахча, цIе байрахкагар тергIолаш, механизаторашта кхидока дог хьоста гIулакхан дергдолаш дIакхайкъаьдар массанаьа а.

КIоарга дег чу бижар из тIаьхьам ну ваI юшача пхеарIге бригадерча тракториста Фаргиев Эдалгирена а. Пхьешан хьал а хьекха ший балха чуийра из.

Хьалхарча йхе дийнахь по мел болх баьI хьожаш отделене управленоце, агронома, комиссена юкъе хиннача кхичар кулгаш а ялаь акт оттайир, Эдалгири юкъера лаьрхIача, хIара денна шишша норма ей а оахам дика деш а ва, аьIна. Тракториста преми йоагIан,хIара тешаа деш дола документ дар из.

Из акт а нйца комиссеи дIаиха-чул тIехьарIа кхы а,духхагIа безам тIабаха кхъьхьера болаьдар механизатор. Духьалъуьттар цунна ший сийна бригада коа, е совхоза контора коа урагIйогIаргIйола цIе байрахь, ше вуьна гулбенна нах, массанна хьалхашка хьалургIойла преми. Ловца аьIча, шийна хетадаь хургдолча яIамигача цIеIига сатувсаш вар из.

Бакъда, цIей хуьлап дацар. Цхьа ди а даьлар. Шиъ а даьлар, кхоалагIдар а дIадахар... Цхьа-ши кIира дамийча гIолла дог дилдар IдалгIире премех а, цIеча байрахах а. Лаьдлада доладелар цун хьинар.

Хьаьта а юкъе гIолла сатувсар цо ше седла тесса вутарг ца хьларга. Шийна къаьхьаги боахкачарна хьаьхашка а тоам хетацар цунна ишгта из гIулакх сепа..

Юхьера а лаьйна, кхийста кисашка йоаллаьн йистоь йиъь акт бригаде а ешь учетчикага юхахьаьар.

Духха йиларг Махьмад из дош Эдалгирега дIа ца хайтаю. Дашар цунна механизатора из бекам бе.

Совхоза конторе а ваха кабинеташка чуувтта воладеьар учетник, хIанад яр ишгта яхаш хетташ. Бохьлой комитета председателла кулг лостадир, сона дIаьлла цунах хIама э хан, е уж фу усло-веш я а даш, аьнка. Экономически отделера барапна а кхы терминалнзар из. Дукха лийлача кхы хIама хургдоацигга а хайна юхайирзар учетчик.

— Со, са бехк болаш хIама дац хьона ер, сан хургдаь укхох гIулакх де хьежаьар со,— аьнна бехкаша а ваьнна Эдалгирега дIаелар учетчика из акт.

...Ишгта баьра механизатора кер-чу лотабена социалистически яхьа сийг. Цунна бIаракъежача кхиъар а къахьегамцара безам баргбола хоша ма дий.

«Ингушский» совхоза мо хоза планаш, графикаш, социалистически яхьа условеш оттае хоша, хIаьта трибунаш тIара шаьга къамьяьш ца Iема шех дукха бо-лаш мотт игаш кIезига я йоккха-ча Магlалбике. Бакъда, уж планаш, къамьяьш гIулакхашца тIоагIдеш хилча бакъахьа хургдар мотт сона.

М. ЗАНГИЕВ,
тха соб. корр.

ДИ-БИЙСА ЦА КЪОВСАЛ...

Дика хьийкъа листа ка болаш латтар. Шаденан районе Куйбышеви цIергIча колхоза кIа. Гергагертвар ялат чуьма деза ха.

Колхоза правленин парткомон цIенхаттра дийцар из гIулакх. Ергача машиний парк кийча яр. ДIаланъархIаIа колхоза доалаъарча комбайнашца дукхагIа тIа-бодар. Гуралъа дийнача ялатага диллача машинаш кхоачамболаш яцар, хIаьта комбайнераш бIалаш бар. Хьалха дена дIа-ъса новкъосташ деш хьайоагIача Гудермески района боахамашца ца комбайнаш ецa лаьр-хIар.

ХьатIакхъаьчар ахархоша сатийса хI. Колхоза юрдI комбайн арайьлар. Цу хьона вай республика кхыча боахамашца ца комбайн кхаьар.

Дика машина и «Колос»! — аьлаь колхоза председателла Х. Багашева. — Мел ялат оардарца Iа, Пака?

— Хьагучох 800—900 тонн ялат арда тIаьа кхоачарба са. — Пхыкха мела а къежа бегаш бен тIаьхьа: — ужк шера сона кхоаза хала хургда са новкъосташца.

Хьалхарча шин дийнахь дика дIаоттадьа. чуийца доалаш латт баьIдаараш.

Кханкара гуйран балхан дика лел районерча Кирова цIергIча колхозе. Планах ши эзар тонн сенаж кийчье есаш хинначя ухаза кхоаза духхагIа кийчьадьлъ из доаькар. Тхьо эзар тоннага кхоачаш кийчье лерхI сиос, хIаьта цунах хIанига дIагIоргIаш из кийчьа а баьнна ухаза. Шера кхоачамбалла долаш да концентрировани доаькар. Цу дерригне торо хулийтарца, юртгочча дакъе, хьайбаш кор тIара оалхазараш леладеш бочка боазама духхагIа хьайбаш продукташ яха тIаийца социалистически деихараш тIехкхоачаш а, паччахьалкхенча уж йоххара планаш канал хьалха кхоачаъше а.

Районерча дерригача боахамашка гуйран балхаш дика лел ада хала да.

Хьайбашта духхагIа доаькар Iалашде йоккхагIа торонаш яхеш а, цу гIулакха дикагIа кийчо яьрех а яр «Путь к коммунизму» яха колхоз. Цудухьа цун колленти-тиво уьк шера июнь бетта Липецкн областерча чурх кхаьма болаш-ца тIаьхьам хьал а лаьца райо-на къьлсагмзошка кхайкарадаьдар дукхагIен дикагIен доаькар Iалашде уж тIаьхьагIа. Хьаьта-оалаш малдарга, говра баьрий къайлавоакхаш урагIьяхьа, шишша - кхокха хьажжа хIара гIадамаш йоаллаш дика а хьийкъьлъ уж. Пачаглъа шийтта эзар тонн гарга слос кийчье сэаш я колхоз, баьхда, цу шифрал гаьнна тIехьадус лерхI колхозхоша. ВерхI эзар тоннал тIехбанна6 эзар ужк IIалъле а. ХIара денна 100—120 тонн слос хIаране кийчье оарыгни механизаторий Альмурзи-ев Вахийн республика Лаьхьехьар-ча Совета депутата Кагиров Хьусейнен комбайнаша:

Дика бIаьIтехьбаьккхад колхозе шитта духхагIа хьайбай продукташ йоахнига, гуралъа ялат оаьдыр оахIаъа. ДIаьа фу августе бетта дерригне кийчьа баьIдаараш а.

ДикагIа йолча агротехнически хапашка чамхдаккха лерхI ухаза дукхагIа ялаташ дIадуьлга, зябь оахмага, кийчьа доаькар хьайбай формашта кьатIаозлига.

Соаькарчул духхагIа йоах колхозе хьайбай продукташ, тIехкхоачапIайбай шуьра, дуьл, фуш пачча-хьалкхенча дохкара бархI бетта планаш.

Ишгта доахача доккхийча къахьегама толамаша дегаш айдаь а шоаш тIаийца социалистически деихарни тIехкхоачашде иэз колхозархIарах-ларех бIубина а болча колхозхоша дикагIа йолча хапашка, керттерча даьжье сентябрь бетта, баьIдаараш, кIофтолаш, гIадаргаш, хьажжIаш чуийца яха а гурахьа алаташ дIадувлъеп хьайбай формаш Iанга кийчьеген тIаьхьагIа дикагIа а, аьнна районера къьлсагмзошка кхайкарадаьдар дукхагIен дикагIен доаькар Iалашде уж тIаьхьагIа. Хьаьта-оалаш малдарга, говра баьрий къайлавоакхаш урагIьяхьа, шишша - кхокха хьажжа хIара гIадамаш йоаллаш дика а хьийкъьлъ уж. Пачаглъа шийтта эзар тонн гарга слос кийчье сэаш я колхоз, баьхда, цу шифрал гаьнна тIехьадус лерхI колхозхоша. ВерхI эзар тоннал тIехбанна6 эзар ужк IIалъле а. ХIара денна 100—120 тонн слос хIаране кийчье оарыгни механизаторий Альмурзи-ев Вахийн республика Лаьхьехьар-ча Совета депутата Кагиров Хьусейнен комбайнаша:

Дика бIаьIтехьбаьккхад колхозе шитта духхагIа хьайбай продукташ йоахнига, гуралъа ялат оаьдыр оахIаъа. ДIаьа фу августе бетта дерригне кийчьа баьIдаараш а.

ДикагIа йолча агротехнически хапашка чамхдаккха лерхI ухаза дукхагIа ялаташ дIадуьлга, зябь

Дика къахьегам-массанена а хьокхам

ДикагIа йолча хапашка сихха яIаьг, цIаьгуьргаш, баьIдаараш, коартол чуийца яккха, гуралъа юв культурашца дIаоьлга дика вIашIтехьбаккха, дукхагIа доаькар Iалашде, хьайбай фермаш Iан кIиьтье аьIна республикерча бергига юртбоахама болхлой тIахьехаш КПСС обкома бюрос уьк деношка баь социм кхоачашбе шерра социалистическн яхь йоаржжайй Сунженски районерча колхозаша, совхозаша. «Сентябрь — хьинаре къахьегаргдола бутт яхача девнзигIа болх беш ба, колхозхоЙ, совхозий болхлой.

Цюагlга хьинар айдаь соахка а ух шера а цар къьлсагаех хьихиннар дика хоалуш да хIанз: пятилетка кхоалагIа цера тIаийца социалистически деихараш толамаца кхоачашдеш да, лаьттаиларга йоала а хьайбай а продукташ дукхагIа ихара тIехьа баьча балхо хахан массанз а детаги гIодоаь.

Ялата, баьIдаараш, доаькарга лаьрхIа дIаийнйача культурай бокъ кхя хьунъкъан кхебаб лаьтта деллеранна. Паччахьалкхенч ялат долхара цера йола ваьнн тIаийца социалистически деихараш кхоачашдаь да Iеш соалхен цул хьалхарча шерен тIаIнеа паччахьалкхен деккар дIатахка а вIашIтехьбаьнад цар.

Районерча дерригача боахамашта, хьалхагIа а санна, хьокхам луш я ЦIеча Эскара цIергIча колхоза коллектив. Дерригача гурахьа дIаийнйача кIиъ кIира гекхара тIара уьхаза яккха лийрхIар 26,5 центнер йолча яьккхар 34.2 центнер я, 38,9 центнер яьккхай маьхха хIара гектара тIара. ПланагIа яккха есаш хинначул ду-хьаьна. Геттара хьинаре болх беш ба доагор хьатергдолча участкера монтажникаша наладчикаша. Из участок эгтара хьалха яь яккха съачарех я.

СУРТА ТIА: дьлта выключателш вIашагIйокхаш латт.

Ю. ДЬЯКОНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Рязански ГРЭС хьальераша дни деннад сентябре 300.000 кИловатт низ бола хьалхара энергоблок болх бе йоаллаяйта кийчье, цIаьгуьргаш, баьIдаараш, цийца доаькар хьайбай формаша кьатIаозлига.

Соаькарчул духхагIа йоах колхозе хьайбай продукташ, тIехкхоачапIайбай шуьра, дуьл, фуш пачча-хьалкхенча дохкара бархI бетта планаш.

Ишгта доахача доккхийча къахьегама толамаша дегаш айдаь а шоаш тIаийца социалистически деихараш тIехкхоачашде иэз колхозхоша. ВерхI эзар тоннал тIехбанна6 эзар ужк IIалъле а. ХIара денна 100—120 тонн слос хIаране кийчье оарыгни механизаторий Альмурзи-ев Вахийн республика Лаьхьехьар-ча Совета депутата Кагиров Хьусейнен комбайнаша:

Дика бIаьIтехьбаьккхад колхозе шитта духхагIа хьайбай продукташ йоахнига, гуралъа ялат оаьдыр оахIаъа. ДIаьа фу августе бетта дерригне кийчьа баьIдаараш а.

ДикагIа йолча агротехнически хапашка чамхдаккха лерхI ухаза дукхагIа ялаташ дIадуьлга, зябь

Ер-чу ялаьнна, цунах хIанига дIагIоргIаш из кийчьа а баьнна ухаза. Шера кхоачамбалла долаш да концентрировани доаькар. Цу дерригне торо хулийтарца, юртгочча дакъе, хьайбаш кор тIара оалхазараш леладеш бочка боазама духхагIа хьайбай продукташ яха тIаийца социалистически деихараш тIехкхоачашде иэз колхозхоша. ВерхI эзар тоннал тIехбанна6 эзар ужк IIалъле а. ХIара денна 100—120 тонн слос хIаране кийчье оарыгни механизаторий Альмурзи-ев Вахийн республика Лаьхьехьар-ча Совета депутата Кагиров Хьусейнен комбайнаша:

Дика бIаьIтехьбаьккхад колхозе шитта духхагIа хьайбай продукташ йоахнига, гуралъа ялат оаьдыр оахIаъа. ДIаьа фу августе бетта дерригне кийчьа баьIдаараш а.

ДикагIа йолча агротехнически хапашка чамхдаккха лерхI ухаза дукхагIа ялаташ дIадуьлга, зябь

ЦО САНГА БОЛХ БЕ ГIЕРТ...

Парг1атен сайдел я «Грозненгов № 2 йола теплоэлектроцентраль турбинин цеха помещени. Заводанта, фабрикашта, республика промыслашта лаьрхIа цахадаш электрически энергин йоаьхь болча турболенераторша. Цеке хьачувяьлча цхьаьккха сар йоацаш санна хетт. Массеех саг мара ван оригача оборудованена гIулакх деш.

Ухьаза а новкъостала автоматика снай. Цхьан машинисто шинхьаь турбогенератора доал цу. Хьаьта теплоэлектроцентрале болх бу коллектив йоккха опыт йолаш а я.

Мастер Гоголев Виктор керте латта слесарий бригада хьалха латтанарех я. Цу бригаде хIарвар хIама вай аьIна рационализатор ва. Энергетически оборудованена ремонт сеца хана из чIоагIа накъадоал.

Дукхагlбаьрш ухьаза эгтара хьалха агрегат болх бе йоаледча дена къьлсагаш ба. Хьаьта Виктор ше Пема-Форда Фаоте гIулакх дош цIаьнгача тIехьагIа 1958 шера дена воалаелар ТЭЦ-е болх бе.

Юхьханца слесарала болх бу цо. Шиъ гIулакх цIена, дика чакхдоаькхаш хиларах. Белгалвола кьона болхзо. Кастта из хьожажу бригадирала, хIаьта предприяте коммуниста КПСС мугларанша дIаэц Виктор.

Техдика говзанчаш ба цун бригаде. Цехе фунцаг1 хилча эгтара хьалха новкъостала боагIа коммуниста Гоголева бригада. Бригада хIара саг шоай балха бекхоткаш кхетабеш ва, цудухьа эпшача ха ца кьоасаш цо цар ремонт.

Турбинин цехе слесарий бригадона эгтара хьалха синай коммунистически къьлсагама бригада яха цIи. Дика къахьегарга белгалбаьнна бу Комсомольскер Ивани Виктор, Власов Николай, Востриков Юрий, Федько Владимир, Бадаєви Владимир, шишта кхыбараш.

Гоголев Виктора духха ха дIаэ-ту общественни балха я. ТЭЦ-а хIлхьа тIехьожама группа председатель, партийн бюро, парто, Заводской районна член ва Гоголев Виктор.

Дакъоа гIалат доаьаш цо бан болх сийлен грамоташа, баркалларца, мах болча совгIаташа белгалбаьхьаб, цунна синай Къахьегама Цера Байрахка орден, Ленински юбилейни медаль.

Теплоэлектроцентрала ергIрачаьа коллективана цхьана нйслаIча пятилетка кхоалагIча, хоалам6ева цера къахьегама вахте латт Гоголева бригада а.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ХЬАЛХА ЛАТТА

ВЫШКОМОНТАЖНИКАШ

Уьк кхоалагIча, хоадамбева цера дог айдена къахьегаш ба Грозненски бурув дттача балхий управленне монтажникаш. Бурув тохара кийчо еча хана духха ха рашка лацар да-нана, делхаш дар пускаа.,

Цу цера Г1-ча августа дездер гIишлошъегIий шей. Цу дийнахь Таймыре эгтара къьлбаьздехьарча Мессояке Боссер гIишлошъегIий хьалхара десант. Цариц юкъе нар гроэненски комсомолец Баркинхоев Руслан а. Бийса яхача хана Москве яхьаьар хьалха дIаккхаьгIарий разпорягима»: «Тхо Iохьайгаре, мехкарча кхиийолча йоккхий-ча а кагIийна а городашкера. Бакъда эгтара хьалха бальккаран Грознера кагмрхой бар.

270 километр мара йоаьа Мессояке Норильске йоаь газопровод нийсье йиш ви Бухарера-Урале йолча, «Къьлбаьсеп лиз» яхача, кхыча Iалаьмате йоккхача ваипаашца. Цъьабаьхьа майрра чай-ваьнна гIолле промышленноста истореча юкъе-м гIорт1е уж километраш Кlоаргга лаьттах Iочулахийтача бIоагIан тIа уьк из ергача газопровод. Массе а хIа-Iорадь латта . дагахь «Iоанаш смухане» хул, уж текхаш моттигаш я. Бlоагlан тIа уьлаш хилча газопровода кхерам бан. Аьлча Енисейн Колыма а Зlмига а Хетан яхача ден тIехIоалаш дюкерий хьисапе шана кIал гIолла гIорт1а провод.

...Бронетранспортер лелаеш хинначя Баркинхоев Русланага ухха-за елар ГГП яха еза гусеничнн транспортер. Промыслан хьалъяра Iалаьмате сиха бнала безаш бар Фаьседера дIа нях па базара тундре гIолла Пионнкъ. Цу гIулакха зем бакхки сар ваха везаш дар, тIемахрI меттала аьIча, тIом а беш тоххIи бе безаш дар. Эгтара хьалха цига гIолла Баркинхоев Русланага кхаьар. Из кхераме тоххам шийга байтар дийкар из.

Ший новкъост Файзуллин Керай шийца а вальккха гайна бус эраваьлар Руслан. Уж накъабоаь-нар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Из кхераме тоххам шийга байтар дийкар из.

Ший новкъост Файзуллин Керай шийца а вальккха гайна бус эраваьлар Руслан. Уж накъабоаь-нар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Из кхераме тоххам шийга байтар дийкар из.

Ший новкъост Файзуллин Керай шийца а вальккха гайна бус эраваьлар Руслан. Уж накъабоаь-нар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Уж накъабоаьнар Руслан. Из кхераме тоххам шийга байтар дийкар из.

ВАЙ МЕХКАХОЙ ГIУЛАКХЕХ

ДОЛА ДУВЦАРАШ

САГА КУЛГАША ЛОТАБАЬ СЕДКЪА

Советски Эскара мугларшна хиннечуьл тIехьагIа, шийга йоккхаш пIа, кхскал, дега безабенна болх болча хьамсарча Гроэне цIавера Баркинхоев Руслан. Дахьен гавнарча малхбалеч йолаоплакна из Iомаваьлар брюнетранспортер гелае. Гроэненски военкомате учете дIаоттаче хана вIалла дага а доаьаш Руслан кIийтар дунен тIа эгтара къьлбаьседелъа Мессо-хьам Норильске йолача газопровода начальникаш Бондарь Федор Тимофеевнч Шакхха саг кхачаниз йоIча уналашка, вIалла Йовета цо дуча Iорапика. Таймыр-ца тундре гIолла юллаш и из.

ХIанз я хи Руслана полярнеча гIишлоп кулгалхо уж хана Гроэне мишта нийсеннан, цхьабакъда, дар вIашагIйхетаро белгалъм дахьккар Грознерча эламгага сага сага дIахоара ваханр. ХIай дог гIоллалаш лочкъа ца деш, экскера-та пIавенача салтечун хоза тIеденачча дегI-кепага хIама цIа-дера дIа-юха кхуьлъча юртгIагIа - вагончикаша. Къеташ йоага шар цIергаш машенашта я вагончеташтта а маьккаш санна яр, тундар ца вилара.

Дlахо гIулга цхьаккха адамн Iимади йоаьаш «р. Оалаш ца саг робот яр, сагага дукхха а чIоагIарга я машина, — аьлс, хIаьта а сага деначул дукхха а чIоагIга хиннад болатал. Из-м корка ма хулий 42 градус цеIлел хIама. Йохч-ГIлагIаьйнеч кIиптаьа болх бора 50 градус цеIлел. Хьаьта а уж кхерабализнар, тIехьашца балдинар. Царна хоош дар цаI — бIаьсиан а ахкап хана цар ГГТ болх булургоацаш йолга, хIаьта индустриальн Норильска-на фо санна газ эзнига. Цудухьа бар уж тундра карарезаргь.

Баркинхоев Русланан цун новкъостай дукха денад а кхоначул а эцаш ницкъ бар из. Кхъь дийнахь-бус набара бIарг вIашкабилаизар вар, цхьа минута а бовбанзан мотор. Цхьабакъда, шоаш кхоачашде тIаийца чоалаше а кхерame а деккар дизар кхоначу-м дир цар.

Сибарегга да хIара йоаьца гIишлоп хьалъе гIойлаьр а яь йистьеккхар а шоай Iаьлалах белгалдоаккхаш, цунах докхха цIей лоарIхIун. Цунна юстара бан газопровода-ну бокъарга Гаьнер-на Мессояхера газ Норильске хьалхахьача, укхаза газ дIа-юха екъача станцена юхье лаьха турба ер1ар. Газ хьайийлар. Из цюк ертана, сеттлъеган ер1ачаьа сигала ургаrIа йолаелар, сахьтара хьежача ди деIкъьнга кхььа ха яле а. Тlаккха юьла йолаелар ракетан. Тулга салдот ишар. Ракетана лотае еаш ер бIарг ма кхоачу-на лаьхача турбах хьалъуха газ.

Из кхоачашдела а бирсача сиберlеи къьлбаседе, йоккхача, дукхдача къьмий виканех латтача коллективе денаелера къахьегама ший сий даьккхача Баркинхоев Руслана тIадилаор. Цун куьг агонзар, Ракета тоххаеделн лотаелар газ.

Яга йолаелар гIишлонхой силенна йола шаккха йоврIйоацаш цIи — «Баркинхоев». Ракета йолаелар кийнаш — дукхдаеп къахьегама баьккха толам бар из. Гаьнарча Норильске газ кхьчар. Наьха кумсашца хьабаь цIьакхха сакъна бага болабогар газнарга сибарегIен сигала. Оригача горде гора цун сердал. Газопровод юлача ша хIамаш кийчьеш кхначя тхона а гора из.

Нина СЕРГЕЕВА,
Дмитрий ЛУЧИН.

ШЕКАРА СВЕКЛА ДIАЛУШ Я

Пятилетка кхоалагIча, хоздамбеча цера республике шекара свекла кхеча болахмех эгтара хьалха наччахьалкхенна свекла дIаала йолайир Гудермеско-район «Октября 40 шу» яхача колхозе.

Эгтара хьалхара тоннаш яхаш яьха колхоза шоферий М. Осгарбиева, А. Эскиева, П. Сулуева машинаш завода тараза тIа яьлар.

Дика вIашIтехьбаьккхад укхаза шекара свекла хьаоахкилгеи дIа-ъаьца. Заводо оттаяь шекара свекла дIаалара графика кхаччашеи хIанзле 500 тонн совгIа шекара свекла дIаенна колхозо.

А. ТУГАНОВ.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагI. 18 сентябрь, 1973 шу.

ПИСЬМО ЛЕРАГІА

Малав Дугархан кхестар?

ШЕ ШИН-кхаь шера Іоаьбаь кхъата морхІ сога хьакховдабебашехьа а Баснілар-тІа Йолла тх-тІадамаш Іодолладлар цунна, оаз кхъцелаш.

Фу бохам ба Дугархана хИнчар? Фу ниК ба цо редешце бенар? Малав уКІ массеИх шера из дІа-хьа пехкар?

...Пхьилекъонгий-Юрта юкъъ хозача мотт!га боаХам а Билла вахА хайнавар Дугархана цІенда Акиев ЯкъъА шиЙ дезалца. ХІанзарчоа аьнна зІамига цІа дир цер шоашта.

Цун тІехьа тІехьа Карабулакерчу автотранспорти колонна начальника Яковлева, цеховой партОрганизаце секретарь Мирзабекова, цехХома председателеа Махнычева буровой контора кулгалхошке ездеъ уКІ тайпара кхъат дийшаЧа: новшош квартирна дІа-ъа екъъача хана тх хиннача болхлочун сесага Акиевана квартира ялар дех оаха, из цамогаш хилар а цун дезад хилар а дага лаьцен», —яхаш яздУ цар.

— Хьажал мишта тІулаих? Квартира яла езарош малаъш, дехар хьанга ду...

Грозиерча автотранспортни контОрера, хІаьта цу вай ювцача автотрактОрни колоннера духха комиссеш мкай Дугархан яхача Пхьилекъонгий-Юрта. ДІабелле цун боахама хьал дика дац аьле ахьт а оттаИйяь, из контОре дІаму а яле цІаболх уж. ОхІхера а уКІ шера 9 июле цІга хилар Грозиерча автотранспортни контОре местнома председателеи Карабулакерча автотрактОрни колоннА председател Махнычеви юкъъ а волгаш йолла аргІанара комиссеи. Акиева Дугархана шиЙ цІен-дас болх бабча мотт!гара сиха квартира ялара новкъостаи де доагІа, аьнна акт а оттаяь дІабахар уж а. Новкъостаи де дараш-ш уж шоаш ма биИІІ.

Ишта кхьатаашта мотт!гара Дугархан бІарга ца туш хъувз автотранспортни контора а цун филиала — автотрактОрни колонна а кулгалхоИ.

Хіанза уж кхьаташ шоайле дуьхьал дуьла доладеннад. Дугархьа новкъостаи ца хьаьнга масса минІнгера шоашка письмош тхьнадеь, шоай вІалла из де гІулаих деце а Пхьилекъонгий-Юрта а баха юрта Совета исполкома председателеца Дугархана хьалторо, цун деззал баха мотт!гт тахана а тохка «Грозиеф!ть», объединемера цу гІулакх хьажа аьнна шоашка денача кхъата жоп а іуш уКІ тайпара кхъат кхуз буровой контора начальника нов. Косиченкоси группкома председателя нов. Семисиновн: «Пхьилекъонгий юртсовета исполкома председатель нов. Добриев юкъъ а волгаш Карабулакерча буровой контора жилищно-бытовой комиссеи хиннай Акиевай вахара къал тохкаш. Цунна гучадьнинад Акиева геттара сиха квартира эшача нах йоаьцина: беш, ши цІен корнадори йола чуІе цІенош, отар, конарт кхыбола бохам а болаш хъош я из».

Цун тІехьа тІехьа Пхьилекъонгий-Юртарча юртсовета исполкома председателя яздеь кхъат дода «Грозиеф!ть» объединене: «Акиевана квартира эш, эшаш аьнна соца буровой контора управленера сар дагавалиннавш. Автотранспортни конторера енача комиссеца оаха вит оттаяй из цун эш, аьнна. Цудухъа исполкому дех Акиевана квартира ялар».

Цу хинн кехьетах малагІчох тешаргра?

Пхьилекъонгий-Юрта кхьъчар со. Юртсовета исполкома гаьна йоаьцаеи их Дугархан. ЮхьАьнца вай кхъаза тайпара іламига доаьдаш цІенош, беш, отар да Дугархана. Во боахам бац юртарча хьалера диллача. Хіаьта а Дугархан цигара дІаяа гІертар цун бахьан да. Ша II группа инвалидни цамогар а долаш хиларца, хала да цун из боахам лелабе а шиЙ пхе берага хьажа а. Квартире аттагІа хургІа сона, йоах берш леладеза а сайна а. Цаі из да. ШозлагІадале, цун цІа хІанз хьалъеш латтача клуба доазон тІа дагІаш де, йоах. Цудухъа тІера дІадаккха дезаш да из тахан цадоахъге а кхоана хІаьта а.

Лоацца аьлча, Дугархан сагота кафтара эшаш я. Бакъда, хІанз мо транспортни контора кулгалхоша шоаш де дехз гІулаих кІычарна дІатІа а деккаш из.нажа кіборга уяттийе кхъата папкаш кхы а совсарап соагІа хІаьма хургІап. Транспортни конторен Пхьилекъонгий-Юртсовета исполкомн я цамогаш йола кхъатаг дІа-хьа а ца лекхаш из гІулаих сиха кхъеставе дезар.

М. ЗАНГИЕВ,
тха собкорр.

Грозный—Карабулак — Пхьилекъонгий-Юрт.

МОСКВА. СССР Іилмай Академе химически физика институте академика Н. М. Эмануэла кулгал а деш электронни парамагнитни резонанса методаца рак дегІаьна пархІатача радикалий доархІам гучабакха даьрхІа тохкамаш деш дола массеих шу да. ПархІата радикалаш—уж геттара чІогІа реакционни доаь дахъалгаш, дегІах кхаккхийте с организмаца хьажине эгІара доархІегІа йола кхеткаш: нуклеинови кислоташ, ферменташ, кхыярш йохаеи да. Гучадьлина, доагІув хьахилалкъа хьалхарча хана чухь дегІа хьаьсашкара пархІата радикалаш дуккагІа хуьлш кораелга.

СУРТА ТІА (аьрдекъара ыътгаьа): вокхагІйола Іилмай болхло биологически Іилмай кандидат А. Н. Сапрининн инженер А. Я. Веретельнийн радиоспектрометрица электронни парамагнитни резонанса тохкам беш да.

О. КУЗЬМИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ВЫСТАВКА ЯЬЙ ПРОСПЕКТЕ

Амурске Машара проспекте хІлар болхлочун «ГІишлюлюкочун Александр Реутова произведеней цоллагІа персоналын выставка. Александр Реутова професси полотнин-бстошник я. Изобразительни искусство шо шиЙ безам тІабахарах делаеш я. Цхьабараш муьхьа ха йолча хана чкъъаРий даха е хьунагІа чарахье болх. Хіаьта Реутова кисть, песеи бе йолл...

ШиЙ выставкана шийна луш хинна заз тІехьашка а тетта, ше хьаллаь дола цІеноц латта проспект хІаьта тержаЙ аррора. Цун боахам фуд аьлча, тоъал йокъха дахчан скульптураши дахчан тІа дийкха сурташи арахьа хоалгІа хетарал совгІа, интернационални фестивалаш дуьхьал. Хьалха фарлов городе дуккагІа болча нах ца шиЙ болх бІаргабайта.

Бера хана дела сурташ деткІига, ниКъ белга дуьхьа деззаш хинна Александр Клушин. Суьйра хана велосипеда тІа Мурманске-ра вьяьна Чите кхьъчаь из, песка долчча лодка чу Ангара, Енисей кхача сибгеттера хиш тІа Йолла ниКъъ-ь баьб. Таймырски тундре гІаш дуьхьа ниКъ баьб. Шийна бІаргдайнача сакъердаме долчох эскизаш, набросаш йорш цо. Шиа дегІ тІеэскарга дуьхьа город хьальеча венаьа из. Ухъаза а реценшарга, кистацера къастаеи из.

Хабаровске Александр Реутова хьалхара персоналын выставка хьайийлалаца специалистаеи города общественностоп бокъка мах бир цун.

Самодеятельни художникна кхоллама диапазон шера я. Гонкъъарча Іалама хозие, гІишлонкхол темаш, дувен тІарча наха юкъъера. ГІулакхаш — ишта -да цуьна дагадоалкъаш. Хьалха фарлаеи лов городе дуккагІа болча нъха шиЙ болх бІаргабайта.

Бера хана дела сурташ деткІига, ниКъ белга дуьхьа деззаш хинна Александр Клушин. Суьйра хана велосипеда тІа Мурманске-ра вьяьна Чите кхьъчаь из, песка долчча лодка чу Ангара, Енисей кхача сибгеттера хиш тІа Йолла ниКъъ-ь баьб. Таймырски тундре гІаш дуьхьа ниКъ баьб. Шийна бІаргдайнача сакъердаме долчох эскизаш, набросаш йорш цо. Шиа дегІ тІеэскарга дуьхьа город хьальеча венаьа из. Ухъаза а реценшарга, кистацера къастаеи из.

«ТЕРЕКА» КОТАЛО

Селхан С. Орджоникидзе цІерагІча стадионе мехка футболни чемпионата «А» класса II-ча лига III-ча зонА хьаьнга йола «Терек» аргІанарча туре вІашагІ-ниКъ Астраханерча «Волгарача».

Счет 3:0 йолаш котало яьккар вай футболисташа.

АЬХКИ САННА БОЛХ БАРА

Моттигерча Советий, района культура отдела, клубий, культура Ціеной, библиотекай культархой хьинар, иш тІабераэабь ба Іан хьаьашка болх бара культура учреждеиёи киЙчъера. ХІара клуб, библиотека дика тоаьь, дозгория Іалашъеъ хиларах тиіша да Іоаь цар болх махеттара вІашТІехьбаккхар. Из дика клетку тха работа чуйоагІача юртий Со, веташа. Цунна дола тешал да райоиерча шоэятьсеи барайтта культура учреждеиех тхъь цхьаІтта хІаиэле Іан киЙчъь хилар — ремонт яьи доагор Іалашдаьи.

Шоай культура цІеиош, библиотекаш, клубаш къьсста дика а хьаьлаь а киЙчъь Улус-Кертерча (председатель нов. Арсаханов), А. Шериповерча (председатель нов. Дудаев) юртий Советий культархоша. Иишта дика киЙчо яьй Іан хьаьашка болх бара Ушкалой, Гухой, Зоны, Тумсой, кхыча юрташкарча культура учреждеиеша а.

Цул совгІа ремоитни балхаш сихлаь деш а, хІаьта Іаина тоъел доагор Іалашдеш а латт хІанз Барвой яхача юртарча культура Шагіеи библиотекеи, Итум-Калерча культура Шагіеи библиотекеи, Зіамитача Варандерча, Башаидаройрча клубашкеи библиотекашкеи.

Культура учрежденеи хьаллаке а Іан киЙчъь хилар чІогІгІа аьтТув болаш да тха балха. Аьттув болаш деций из Іан замалахьа района къьсстагмохшта атеиистически, патриотически, интернационални ахетем балара бема боаХам фуд аьлча лостамаш ляда аьттув тха хІаиэле а хилча. Цул совгІа дукха да тха де дезарап культура учреждеиеша а заведетельни коллективаш программаш эргаяьара а. Хозш махиллара кастта дІадолаьургда художественни коллективаш районни хьажар.

Культура учреждеиий тоъел доагор Іалашдеш а латт хІанз Барвой яхача юртарча культура Шагіеи библиотекеи, Итум-Калерча культура Шагіеи библиотекеи, Зіамитача Варандерча, Башаидаройрча клубашкеи библиотекашкеи.

Культура учрежденеи хьаллаке а Іан киЙчъь хилар чІогІгІа аьттув болаш да тха балха. Аьттув болаш деций из Іан замалахьа района къьсстагмохшта атеиистически, патриотически, интернационални ахетем балара бема боаХам фуд аьлча лостамаш ляда аьттув тха хІаиэле а хилча. Цул совгІа дукха да тха де дезарап культура учреждеиеша а заведетельни коллективаш программаш эргаяьара а. Хозш махиллара кастта дІадолаьургда художественни коллективаш районни хьажар.

Моттигерча Советий, района культура отдела, клубий, культура Ціеной, библиотекай культархой хьинар, иш тІабераэабь ба Іан хьаьашка болх бара культура учреждеиёи киЙчъь хилар — ремонт яьи доагор Іалашдаьи.

Шоай культура цІеиош, библиотекаш, клубаш къьсста дика а хьаьлаь а киЙчъь Улус-Кертерча (председатель нов. Арсаханов), А. Шериповерча (председатель нов. Дудаев) юртий Советий культархоша. Иишта дика киЙчо яьй Іан хьаьашка болх бара Ушкалой, Гухой, Зоны, Тумсой, кхыча юрташкарча культура учрежденеша а.

Цул совгІа ремоитни балхаш сихлаь деш а, хІаьта Іаина тоъел доагор Іалашдеш а латт хІанз Барвой яхача культура Шагіеи библиотекеи, Итум-Калерча культура Шагіеи библиотекеи, Зіамитача Варандерча, Башаидаройрча клубашкеи библиотекашкеи.

Культура учрежденеи хьаллаке а Іан киЙчъь хилар чІогІгІа аьттув болаш да тха балха. Аьттув болаш деций из Іан замалахьа района къьсстагмохшта атеиистически, патриотически, интернационални ахетем балара бема боаХам фуд аьлча лостамаш ляда аьттув тха хІаиэле а хилча. Цул совгІа дукха да тха де дезарап культура учреждеиеша а заведетельни коллективаш программаш эргаяьара а. Хозш махиллара кастта дІадолаьургда художественни коллективаш районни хьажар.

Моттигерча Советий, района культура отдела, клубий, культура Ціеной, библиотекай культархой хьинар, иш тІабераэабь ба Іан хьаьашка болх бара культура учреждеиёи киЙчъь хилар — ремонт яьи доагор Іалашдаьи.

Шоай культура цІеиош, библиотекаш, клубаш къьсста дика а хьаьлаь а киЙчъь Улус-Кертерча (председатель нов. Арсаханов), А. Шериповерча (председатель нов. Дудаев) юртий Советий культархоша. Иишта дика киЙчо яьй Іан хьаьашка болх бара Ушкалой, Гухой, Зоны, Тумсой, кхыча юрташкарча культура учрежденеша а.

Цул совгІа ремоитни балхаш сихлаь деш а, хІаьта Іаина тоъел доагор Іалашдеш а латт хІанз Барвой яхача культура Шагіеи библиотекеи, Итум-Калерча культура Шагіеи библиотекеи, Зіамитача Варандерча, Башаидаройрча клубашкеи библиотекашкеи.

Культура учрежденеи хьаллаке а Іан киЙчъь хилар чІогІгІа аьттув болаш да тха балха. Аьттув болаш деций из Іан замалахьа района къьсстагмохшта атеиистически, патриотически, интернационални ахетем балара бема боаХам фуд аьлча лостамаш ляда аьттув тха хІаиэле а хилча. Цул совгІа дукха да тха де дезарап культура учреждеиеша а заведетельни коллективаш программаш эргаяьара а. Хозш махиллара кастта дІадолаьургда художественни коллективаш районни хьажар.

Моттигерча Советий, района культура отдела, клубий, культура Ціеной, библиотекай культархой хьинар, иш тІабераэабь ба Іан хьаьашка болх бара культура учреждеиёи киЙчъь хилар — ремонт яьи доагор Іалашдаьи.

Шоай культура цІеиош, библиотекаш, клубаш къьсста дика а хьаьлаь а киЙчъь Улус-Кертерча (председатель нов. Арсаханов), А. Шериповерча (председатель нов. Дудаев) юртий Советий культархоша. Иишта дика киЙчо яьй Іан хьаьашка болх бара Ушкалой, Гухой, Зоны, Тумсой, кхыча юрташкарча культура учрежденеша а.

Цул совгІа ремоитни балхаш сихлаь деш а, хІаьта Іаина тоъел доагор Іалашдеш а латт хІанз Барвой яхача культура Шагіеи библиотекеи, Итум-Калерча культура Шагіеи библиотекеи, Зіамитача Варандерча, Башаидаройрча клубашкеи библиотекашкеи.

Культура учрежденеи хьаллаке а Іан киЙчъь хилар чІогІгІа аьттув болаш да тха балха. Аьттув болаш деций из Іан замалахьа района къьсстагмохшта атеиистически, патриотически, интернационални ахетем балара бема боаХам фуд аьлча лостамаш ляда аьттув тха хІаиэле а хилча. Цул совгІа дукха да тха де дезарап культура учреждеиеша а заведетельни коллективаш программаш эргаяьара а. Хозш махиллара кастта дІадолаьургда художественни коллективаш районни хьажар.

ЕВРОПЕЙСКИ ЮКЪАРА СОВЕЩАНИЕ: ШОЛЛАГІА ЭТАП

Кхерамзлени цхьана гІулакхаш леладеи дешашта Йолча европейски юкъъарча совещане шоллагІа этап дІайоаленнай. Женеве болх чакхбаьккхаб координационни комитето. Цигі дакъа лаьцарнаш масссех, рекомендаци киЙчъь. Таймырски тундре гІаш дуьхьа ниКъ баьб. Шийна бІаргдайнача сакъердаме долчох эскизаш, набросаш йорш цо. Шиа дегІ тІеэскарга дуьхьа город хьальеча венаьа из. Ухъаза а реценшарга, кистацера къастаеи из.

Кхерамзлени цхьана гІулакхаш леладеи дешашта Йолча европейски юкъъарча совещане шоллагІа этап дІайоаленнай. Женеве болх чакхбаьккхаб координационни комитето. Цигі дакъа лаьцарнаш масссех, рекомендаци киЙчъь. Царга къьсстагмохшта ешаш заседанеи 18 сентябре дІайоладегІайоллаш йола балха комиссеи.

Хьалхарча этапах хьалхинчарца долгоахІлаца хулийт, европейски юкъъарча совещане доазонел чухьа дІаха бергболча балхо Европе цхьен стадионе мехка футболна юкъъера хьал дегІгІадаккха, вай юогІнийла Малхбоалеи Малхбузеи мехкашта юкъъера гІулакхаш ийнйсе йиин хулийтаргйола дика итогаш дургхиларга. Бакъда, цьаьне а къьлхьалхьи чоаддане проблемаш стемсашка диллача тайп-тайпара йолча 35 паччахьлйклеиера викалаш ма биИ.

Кхера хьаьшт долий пунах? Кхеве ше къьмаьл бен КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева аьлар: «Гучох, дІаха хьы а хила тарту дуьхьа европейски проблемаех аьлча дискуссеши къьбсараши... Цхьабахьа, дерриге а чуъълыдача, сона хетаргахь, тешаме йа ййш я, массане юкъара знаменатель йолаш я вьина. Из— Европе кхы тІемаш ца хулийтаргеи дерригача хІлъхьатта пайдана а долаш европейски паччахьлхеиина машара наьъана къьсстагмохшта леладеу гІулакхаш дегІадоаладара нийса. хьалаш вІашТІехьдоахлиреи».

АПН корреспондентица цхьъмаьл деча хана Франце Къамаи собране председателера Эдгар Фора белгалдалькхъар цхьайочуи проблемаех хетараш бе-бе хилар. Цхьабахьа цигача ахы а белгалдалькхъар цо, чот-са яь варіговоаши духха саготонаш тІакхоачаяь, цІий іоухйитаеи Европе селлара духха тІемаш хиина хиларах, инзашта конфронташи яргаяьара а кад, вай континентах машара наькъъа хьинаре цхьана гІлаккаш леладеу моттиг хІлийтар духьа сриигача оагІонаата диканга мегарйтола решеиеш даха хьажанза а дарддолаш дола сагготта дош хьатІаэтта хилар.

Советски Союзо, социалистическа содружества мехкашта лерраГІа къьсвам лоаттабу Европера коллективни ҳҳерамзле вай деношка боКъъша бакъъар а хиина дІаоттаяр духьа. КПСС XXIV съездо тІаийна машара Программа дерригача тхьъкъъара, ФРГ-е, США, Франце хиннача Л. И. Брежнева визитий-духхара малбузеькъяра мехкий кулгалхошна кхийтача тІемагара» кхоккхе кІзьдаБгарчаьа ластанЙ дарг ца хилар кхетталарг#ъа баьккха гІа санна лоарХІ доазол дехьарча земдоакдарша. Из инъкъ хьалькхаьдй малбузеиеерийсйи мехкашТеи социалистически паччахьлхеиаштеи юкъъ даьча дуккхача договораш тІа. Белгалв аьлча, ФРГ-еиеи ГСОР-ан, ФРГ-еиеи ГНР-еиеи юкъе дачча договораш тІа. Малхбузеи Берлинах лаьца йиъ оагІоархьара яьча соглашение тІа.

Цьхабахьа «шийлача тІемаз» догмаш дагалоаттабеи дола реакционни ниэаш тайп-тайпара дуьхьаленаш уьттае, Малхбоалеиёи Малхбузеи Европана юкъе дикаа-чаьа Іоаллаш отталаре торонах бола халъхий тешам боабе гІерг. Милитаристски ниэаш къьстта чІоагІа, тоъаденнад европейски юкъара совещане доазлагІча этапа болх дІабоалаяча хаина. Масала, ФРГ-е «гиденбургески вІашагІіхтетар» хиннад, Европе хІанз дІанийсдена доазонаш хуьшлара решаниисташа дІа а дехаш. Эссене дІадоаржадьача цхьан брошюра тІа ХДС-агарча бундестага депутата Г. Хупка, «бларнаи цхьа Германиз» аьлла цІа ешар, дорхенна цхьан машаьл даьл ГДР-а пухьала. Нью-Йоркски университетера цхьан профессора Альберт Уикса, духхара цхьан «Кровень сайенс монитор» яхача американски газета оагІонаш тІа выступлени а яь, цхьаьккайдаьлла машар баьхьан долаш лоаттабу къьсвам машарг Программа а чакхбоаккхьяеи Советски Союза эш «ерсий иэз Іобар дуьхьа ха гаьна яккхара». тІема киЙчо яра, аьина. Кхоккам кІаьдбара ена дуьхьаленнаш цхьан-листически мехкий врачьарча политически наькъъ мехкашТеи дунцарап хьалхара мотт!ги делаю НАТО тІеиеранин секретарь И. Луис керрт латтача атлантисташа. Цу цхьан хаина «Советски кхерама» къьсстагмохшта минфина бокъара гІоллара шоай партнерша иэзабоаь. Кіаьта «Ньюель атлантик» яхача натовски органо тІахьех ССОР-аша иэза позицера» переговораш яра.

Советски Союзон социалистически содружества кхыча мехкашеи, машара хьалаша ьхьалхара шоай бекхтокхам кхета а бец, Малхбузе хоалаьмбалонаш тІахьех Хельсинке бьаькха толам чоагІбара. «Вай «Іаьхо а къьнарехьсам лоаттабергба дунеи халкъъатта юкъъера кхоккам кІаьдбар дуьхьа, тІема кхерама кхуьрчаш дІаЙахар дуьхьа, Іоаьдеи дола герз соцалар дуьхьа. — къьхайкайдаьл Л. И. Брежнева Алма-Ате ше къьмаьл деи. — ДІаъо а хоалаьмбалаш хоадеттаргда вай дуне дІагІуьхьара хоьалостадара дошш дола иэзаш. Цудухъа вай дог тийна да, машара сеиальни прогресси бахьан долаш вай лоаттабеча къьсвам бакъ гІулаих котдаргдолгаз!»

Л. МИЛОВАНОВ.
(АПН).

БАЛА ЦА КХОАЧАШ ХИЛЧА...

Библиотекашка, клубашкеи культура Ціеношеи Іан замалахьа беш болда берриге культурномассови болх тийша да уж культура учреждеиеши іланзае а Іан киЙчъь хилар. Цуьрска массиза а лаьрхіаи культура учреждеиеи тоъара, уж доагорца Іалашъара балхаш Іалъамате бехтокхаме. Из дика кхета а деш августе бетта кхъхьана дІаболлаьа оаха тоъал тхъъь бафі культура учреждеиена ремоит яра балхаш.

Ремонтни балхаш хаинаъха дІадолаьлъа а хІаьта уж балхаш хаинаъха чакхдахара боахамаша новкъостаи дальа а юртий культура учреждеиешка киЙчоп баханш шиЙ аьнна хьалъаьна чакхдалаьца. Ишта, хІаньле тоъаь яьннай тхъъь цаі клуб, библиотека.

Духхаха юртий Советий председателиаша, боахамий культархоша тергам тІабоІзайте леладу культура учреждеиеш Іай болх бара киЙчъера гІулаих. Масала, хІанзле киЙчоп балхаш дъа дьаннай Бено - Юрта Дошлуев, Пионерское, Зизменское яхача юрташкарча культура учреждеиешка. Боахамаша новкъостаи дальа цу юрташкарча культура учреждеиеша. Цхьабахьа цу юрташкарча Советий председателиаша шоаш а хІама Іан культура учрежденеи хоаяра, хІаьта новкъостаи делгІа боахамий культархошкара хьа а дехаш. Уж а цу тайпара кхмдола а бахьанаш ийсдалаьрах районерча культура учреждеиеш! тоъара балхаш хІанз а доладеиналаш.

Ремонтни балхаш чакхдахар санна лоарХІам болаш да тха балха доагор Іалашдеиёа а. Из гІулаих джагІа лел районе. Культура учрежденеех барХІ пенгтальни газовни отопление йоаьш я. ХІаьта ворхІ доагорца Іалашъьхьа. Пионерскоетокхагта, клубашта доагор Іалаш Іалашдеш да.

Района культура отдела, хІаьта культура учреждеиёи культархой шоай аьлаьче ле мел дезаш деш бе 15 октябрь тІакхоачаш района еррига культура учрежденеи тоаьяьш вай доагор тІаэзаи Іан киЙча хьалитараз.

М. ТАРАМОВА,
Надтеречни района культура отдела инспектор.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ПРИГОВОР ХХОАЧАШДАЬД

1972 шера 9 июле Шелковской райоие Сары-Су яхача юрта вахача Абдулакимова цІагІа, менна воллаш, чІир лаьара лерра тІа фусамаш. Э. Н. Абдулакимов а гр. Б Ш. Машаков з боабабъ Турпуханов Тулмуди Вадудовича.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхъярча судо ве суд яьй нах боабабча Т. В. Турпуханова.

Лакхерча суда приговор кхоачашдаьд.

Доазол дехьара

социалистическа соревнование

ТЕЛЕВИДЕНИ

15 сентябрь
I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кеплапаоаш. 9.45 — Пионерийн «Костер». 10.15 — Боеболла телевиденин. Гончаров. «Молчалйн» санна доля исторни». «Современни яхача Московски театра фильм-спектакль». 12.30 — Новъкъара делаеш нана боаьхьана. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Телевизионни кхоачашдаьд «Ненгтух» ерзо грамма. 16.00 — «Говский болхбоай ойлаеи кхиламаш» вар. 3-гІа новедача. 17.00 — Пионерски «Ненгтух» клубе цІоц яккхера. 17.30 — Тхьма — газан. 18.00 — «Юкъ-ГІалгІайни ерзо». Информационни программа (иоскІй, гІаьгІай мотталл). 18.15 — Дуьсен хьалхъашта кхъъра «Вопросы (гІаьгІай мотталл). 18.30 — Сайлахьокхоа Акобайджански поэт Насими аьъ. 6 бІаьшу дналъа хеташ тоъжественни сайбе а конпорт а СССР-а Паччахьлъчоп академически Дежкина театрера трансляци. 21.00 — «Хъ» Информационни программа. 21.30 — СССР-а Паччахьлъчоп академически Дежкина театрера трансляци. Шекспирь. Пастернакий спортивни программа: 1. Хоккеен йола СССР-а чемпионат. 2. Хуьлдеиеи гимнастикаи йола СССР-а кубок. Соколькийна яхача спорта Дворецена передача. Кеплапаоаш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.50 — «Патриот из интернационалист яз». 19.05 — Киноэкранна. 19.15— Къоначоаран (гІаьгІай мотталл). 19.45 — «Юта а коньке» яха художественни фильм.

19 сентябрь
I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кеплапаоаш. 9.45 — Пеньюшата. «Нечтун» яхача клуба дика яхьанна. 10.15 — «Самчъкане бакъаш яха художественни фильм». 11.45 — «Дика вон, дафф ГІулгІа» вар. 12.00 — Ветеринарни сериа грамма. 14.00 — «Говский болхбоай ойлаеи кхиламаш» вар. 3-гІа новедача. 17.30 — Пионерски «Ненгтух» клубе цІоц яккхера. 15.05 — Эсий хьалха фальг (детективтух йоаь). 16.00 — «Ненгтух» ерзо. Информационни программа (иоскІй, гІаьгІай мотталл). 16.15 — Дуьсен хьалхъашта кхъъра «Вопросы (гІаьгІай мотталл). 16.30 — Сайлахьокхоа Акобайджански поэт Насими аьъ. 6 бІаьшу дналъа хеташ тоъжественни сайбе а конпорт а СССР-а Паччахьлъчоп академически Дежкина театрера трансляци. 21.00 — «Хъ» Информационни программа. 21.30 — СССР-а Паччахьлъчоп академически Дежкина театрера трансляци. Шекспирь. Пастернакий спортивни программа: 1. Хоккеен йола СССР-а чемпионат. 2. Хуьлдеиеи гимнастикаи йола СССР-а кубок. Соколькийна яхача спорта Дворецена передача. Кеплапаоаш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.45 — Хозмий, реклама. 19.50 — Шоана, бебоан. 20.00 — Цхьан дезаза хьаьс (иоскІй, мотталл). 20.10 — «Юта а коньке» яха художественни фильм.

РАДИО

18 сентябрь

6.30 — «Юттера Іуйла» (иоскІй мотталл). 6.45 — Хозмаин программа. 8.35 — СССР-а халкъ ийлеш. Концерт (гІаьгІай мотталл). 9.45 — Цхьаьнакхетарна юмоеристически дуьнаьаоп (иоскІй мотталл). 16.00 — «Мерзавец» катоъжеи бен болх во Іоткъъаь» яхь беседа (иоскІй мотталл). 16.15 — «Инчуста» боаха гІаь» (иоскІй мотталл). 16.30 — КПСС-а XXIV-ча съезда сонаваш кхочушйе. «Сохдаеи экономика» (иоскІй мотталл). 16.45 — «Дай энергетикаи» (иоскІй мотталл). 18.00 — Кеплапаоаш (иоскІй, иохчий, гІаьгІай мотталл).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллера Грозиеи морхаш а йолаш, делгІаш тІехьаріа клезиг-дуккха догІа а дехаш, малхбузьекъара секунде 5—9 метр чІоагІа чуз а хьекхаш ха хІаьта а фегара температура республике гІоллера 16—20. Грозиеи 18—20 градус дІоахаа йолаш хила а тарлу. 19 сентябрера 22 сентябре кхачъалаш хуьналарш морхаш а йолаш. тхьъкъара ах юкъъера шарш йолаш. тхьъкъара ах юкъъера шарш йолаш.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДІАХО ХЬОШ ДА 1974 ШЕРА

«СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газета язлу боагаеа еррига отделеннейка а промышленности, транспорта, ГІишлюшъеча предприятеикарча, лешара заведеннейкарча колтозашкарча, совхозашкарча, учрежденеишкарча, общественни организацеипкарча кепайозаув доаржадеча общественни уполномоченнейка а говзаш.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: цхьан шера — 3 сом 12 неПиги, 6 бетга — 1 сом 56 неПиги.

ДІЦ МА ЛЕЛАШ 1974 ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-гІа этаж). Телефоиаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехтокхама секретара—3-34-35; партийни вахарен культурна отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; ' письмой отделен бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отделов писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ00582. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Революцие проспект 7/84. Типографиа из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революцна 7/84. Заказ № 7995—6600.